אמר רב פפא כגון שהיו מופלין שניהן, סבר אביי למימר חטא בפני עצמו ועשה בפני עצמו, היכי דמי: דיתבי בשני מקומות וקא מורו בתרי איסורי, אמר ליה רבא אמו שני מקומות גורמין אלא אפילו יתבי בחד מקום וכיון דקא מורו בתרי איסורי חטא בפני עצמו הוא: פשיטא הוא בחלב והן בעבודת כוכבים חטא בפני עצמו הוא דהא חלוקין בטעמייהו, וחלוקין בקרבנות: דהוא בפר והן בפר ושעיר דהא קא מייתי רבי שעיר והוא לא מייתי, וכל שכן הוא בעבודת כוכבים והן בחלב דחלוקין בקרבנותיהן א) [לגמרי]: דהוא שעירה ואינו פר, אלא הוא בחלב המכסה את הקרב והן בחלב שעל הדקין מה: מי אמרינן אף על גב דקרבן שוה כיון דמתרי קרא קאתו הא פליגין בטעמייהו או דלמא שם חלב אחד הוא, אם תמצא לומר שם חלב אחד הוא, הוא בחלב והן בדם מהו: מי אמרינן בטעמייהו הא פליגין או דלמא כיון דשוין בקרבן בתר קרבן אזלינן? תיקו: שאין בית דין חייבין עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת וכו': מנלן דעד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת? כדאמרינן באידך פירקין ב) ונעלם דבר - דבר ולא כל הנוף: וכן המשיח: מנלן דכתי' לאשמת העם הרי משיח כצבור: ולא בעבודת כוכבים כו': מנלן דתנו רבנן

לפי שיצאה עבודת כוכבים לדון בעצמה יכול יהו חייבין על עקירת מצוה כולה? נאמר כאן "מעיני" ונאמר להלן "מעיני" מה להלן בב"ד אף כאן נמי בב"ד, ומה להלן דבר ולא כל הנוף אף כאן נמי דבר ולא כל הנוף:

מתני' אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה וכן המשיח, ולא בעבודת כוכבים אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה: גמ' מנלן דתנו רבנן "ישנו" יכול יהו חייבין על שגגת מעשה? ת"ל "ישנו ונעלם דבר" אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה: וכן המשיח: מנלן דכתיב "לאשמת העם" הרי משיח כצבור: ולא בעבודת כוכבים אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה: מנלן דת"ל לפי שיצאה עבודת כוכבים לדון בעצמה יכול יהו חייבין על שגגת המעשה? נאמר כאן "מעיני" ונאמר להלן "מעיני" מה להלן אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה אף כאן אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה: תניא משיח בעבודת כוכבים: רבי אומר בשגגת מעשה ובמזיד אומרים בהעלם דבר, ושישו שבשעירה ושישו שאין מביא אשם תלוי ותסברא בזדונו ברח? בשגגתו חטאת? מ"ל קרא אלא תני הא הוא הדין להא, הא הוא הדין להא. מ"ט דרבי? אמר קרא כ) וכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאה בשגגה - הנפש - זה משיח "השוגגת" זה נשיא "בחטאה בשגגה" רבי אומר חטא בשגגה יצא משיח שאין חטאתו בשגגה אלא בהעלם דבר, ושישו שבשעירה ביחיד ד) ומנלן? דאמר קרא ה) "אם נפש אחת" אחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח כולם בכלל "נפש אחת" הן: ושישו

ד) ס"ש: ב) [שעל ר.]: ג) סנהדרין פלא: ד) [ושעיר ביחיד מבלן. ג"י ר"ל ל"ה]: ה) [ל"ל כמלה]:

ד) במדבר טו: כ) שם:

תוספות

דיתבי בתרי מקומות וקמורו בתר איסורא. פירש מהי אלמעיין בשון אחר: לא שו בה טולמלן מלאכה דכל דמעיקר כ"ד שסיס לה לגמוד ולא נחלו ובסכל מלי אלמלכיין לגמוד כיון דבאיסור אחד סורו ובעיקר סורו שוס ומלאה כספרים דגרסי מלמה דכ:) פיר כשון בתר דמוקי בהני אמוראי: נאמר כאן מעיני. פירש דלעיל כ"ש מסמרים דכתיב דלא דעיקר שלר מלות אלא מעבודת כוכבים ובכל מלמה מיסכת ויל דלהני מני בכי בני לעיל כי בכל דעיני דעבודת כוכבים לא שוס לן שהא ב"ד אלא ס"ק דעיקר עיני עיני בלומר בלי עיני דעבודת כוכבים ובכל מלמה שהא ב"ד ובכל דלעיל כהוא מעיני מבלי לענין זה בכי בעבי עבודת כוכבים *) ל"ל רב ספא.

שמעון ולמר פרום מסמרש וכי דנין אשר משאר. פי' דיוקן נדון כפרו בעליה ושעברה שנתה דאשר בתו בצבור מולד חטאת ואשמת חטאת ואשמת שפרו בעליה דאי אשר בהן בצבור. ופרקינן בחד מקום נמיר. פי' כך נמיר ר"ש מפי רבותיו הלכה למשה מסיני כי בחטאות הפרות אין אחת מהן נדונה אלא בשקים שנתבנה כולן וכיון דאי אשר באותן הני לנהוג בצבור (הכי) [הני] נמי אין נדונות ובעל כרחך למר פרום מסמרש דהדם בחטאה בסוף פרק יש בקרבנות היחיד אקשינן עלה כי האי גוונא מכי דנין אשר משאר אשר. אמר ר"ל ל' נתנו הטעמדום על ה' פי' אלו הני חטאות ל' מהן נתנו לפיהם הי' נשחטה דינה בימי אבל משה. דגרסינן התם בפרק יש בקרבנות היחיד א"ר יצחק אף חטאת שנתחברו בעליה נשחטה בימי אבל משה והעמידו כל הני לפיהם. כלומר האי ס"ד דהני ל' בצבור נתנו הא אי אשר בכלתו. אלא ש"ס ביחיד נתנו ובעל כרחך למר פרום מסמרש. אמר ברוך קדמנו באור תנאין ר"א אשר אין חולק בי' פרק בי הן צורך הדוראה ואתו שולק בא' ורוא ר' יהודה האומר שמקריטים בב"ד שבם. ואין הלכה כאחרא אלא כחכמים. עכשיו נבאר החלוקה היפב לאמר כי נחלקו חכמי המשנה ג' מחלוקת בביאת דפר. א) משום ר' מאיר נחלקו בה ב' התנאין. אחד אמר כי ר' מאיר היה סובר כי הקהל הכתוב בפרשה כל קהל שבני ישראל הוא ולעולם אין מביאין פר עד שיעשו רוב ישראל בשגגים ובמצוה הכתוב הכשעשיהן הוצאה חלויה בטי הצבור ב"ד. ב) הלכך ב"ד יביאו פר אחד וכל ישראל פטורין ובעבודה כוכבים פר ושעיר הכל ישראל פטורין ר' שמעון בן אלעזר אומר לא היה ר' מאיר מבקש רוב מספר שבטים ורוב מספר גברים אלא אי זה אי אי זה: ב) ר' יהודה הסובר כי הקהל הכתוב בפרשה שבם הוא. וכך שורתו אם הוא שבם אם רובו בהוריית בית דינו אחרו שבם אם ב"ד וכל ישראל פטורין אבל הוא בהוריית בית דין הגדול (באין) [כולן] על אחרו הוא ר"ב פרים מביאין. אבל אם הוא הוצאה מסיעתם שבם ליבא פר ובין כך ובין כך ב"ד לעולם פטורין. ג) ר' שמעון הסובר כי הקהל שבם הוא אבל אין לו הוצאה פר כלל ולא ב"ד על יחיד אלא בהוריית ב"ד הגדול וכן דינו כשהורו ב"ד הגדול ועשה שבם אי הובר על פרום אחרו שבם אם רובו בהוריית בית דינו אחרו שבם אם ב' אי ר' אי ה' אי ו' הן רובו אי ו' הן פרשה

ה) ר"ל כל' דמסמרש בגמרא: דיסוד ר"ל כל' דלא מסמרש מלא כיסוד.

רבינו חננאל

פירוש דאחל ונחלקו ברגלים לשמם שאמרנו אילו הקריב אחד וחברו לא אכלו דלחלה. דתניא [מנ"מ פ"ב] שלמה עשה ד' יסים בחנוכת הבית מפני מה עשה משה ר"ב כדי לחלוק כבוד לנשיאים. פי' שאם הקריב זה ולא יקריב זה אוכא קפידא וקיימא לה קושיא דאי הכי בצדו לזה ולזה לשמר כהנים עם לעצמן ולשלם קבבר ר' שמעון חטאת השותפין לא אולא לסיתה. מאי הוה עלה פירוש דהא דרב יוסף מי מתוקבא האי כר' שמעון אי לא. ת"ש דתניא בספרא פרשת נשיא ושוחט אחרו ולא חטאתו ולשמה הוא אומר ושוחט אחרו ולא ולזה ולא חטאתו מכאן הוה רבי שמעון אומר כי' ר"ש אומר ה' חטאת מתוה ולזה חטאת וחטאתו חטאת חטאת שמתו בעליה ושעברה שנתה ואי אתה יכול לומר ולזה חטאת בצבור. פי' יכול לומר לאי שאין הצבור [מפרשין נקבה וא"א יכול לומר חטאת חטאת בצבור לאי שאין הצבור] מסרין. פי' דתנן בחטאת ה צ ב ו ר ושחוטין מקרשין אבל לא מסרין. ואי את יכול לומר חטאת שמתו בעלים בצבור לאי שאין הצבור מתים פי' כולם הלכך כל אלו השלשה לחנות בצבור. יכול כאן בעלים ושעברה שנתה יהו מתים בצבור אמרת ולמר מתים ממסרש. פי' מתים דצבור ב) מפרש דיוקר. מה לזה חטאת חטאתו חטאת ושמתו בעליה ביחיד דברי' אמרים ולא בצבור אף כיתו בעלים ושעברה שנתה ביחיד דברי' אמרים ולא בצבור. הלכך קרבן בצבור. פי' הוא הדין לשותפין נמי דאמרינן לאי אתה יכול לומר לזה חטאת בשותפין שאין שותפין מביאין נקבה פי' הכתוב בחטאת יחיד הכפר עליו. ותניא בספרא שתהא כפרה לשמר שלא יכפר על שנים כאחד. ולא חטאת חטאת בשותפין לאי שאין שותפין מסרין הל"נ לאמר מתים ממסרש דכולהו ה' שמעון לא מייתי ולא מתוקבא האי דמת אחד מב"ר ממסרין לאי שאין שותפין דלמבריה היינון הכמאן דאוקמה כר"ם מלקא סגיא דשמעתא: הדרי' לאקשויי אהא דקתני ר'

נוסח א
בגד של תלאו בפני עצמו
(בא אין כהן הבגדול מתבלל בגד ביום)

נוסח א
מקוריות דאין חיוב בכל עד טיומר לבטל מקצת ומקיים מקצת

נוסח א
אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה

נוסח א
מטיח בעי אי בעי דעלם דבר או חייב בשגגת מעשה (מתרגמי וחכ)

תוספות

מעשה מלוי בקבל כדמסמע מעשה ס"ב מלי מיני דשלר מלות: דת"ר ישנו יכול יסיו מיינן על שגגת מעשה. דימה לאמר מיהכין מדכר לגמוד ולא נחלו ובכל מלי לאמרכיין לגמוד כיון דבאיסור אחד סורו ובעיקר סורו שוס ומלאה כספרים מבינין מר מוכיח הנא ויוגוד מיעבד מם מתמא ל"ד ושוד הנא ס"ק מם אלתן לרבות אפי' רוכו ולפי' סולו דמיינו שעירה לא כשבה ולא פר. ויל' דלי לא המשמע דבעיון מעלם דבר לא סיים אומרים שב"ד יסיו מיינן אלא לבור דאמר"ב דבעיון מעשה מלוי בקבל דלמלה מלוים בכ"ד בשמה מלוי מיסו קשמא דבר ל"ל דמשמע לגיל לאמלוי הוא ולמ"ב לומר דבר ולא לבו אבוד:

בלא ורחמה כ"ד. ומיכן דסוגיא דלעיל אינה דל"ש ודל"ש דלא מייתר לבו אבלי לאמרכיין ומלאה בכ"ד אבל לגר' לגר' יכולה מקבל יסיו לא מלאה דבשמה לבגנה וכרייתה דבכל ר"י דסמה בכ"ד אבל לגר' יכולה: ואילו מעיה בעבודת כוכבים לא מקבי. דלא מקבי בעבודת כוכבים וכן מעשיה אלמה דמעשה בעבודת כוכבים מחייב בשגגת מעשה גרידתה. ולי"ל לעיל מ"ל בעבודת כוכבים אלמה ומעיה דמייתי בסו מקבי מכי דל"ל מ"ל דמבקי' לאמרכיין מה מר לבטוף לבו אבלי לאמרכיין בעבודת כוכבים כי' ולא בעבודת כוכבים כי' ולכל לאמר לבו אבלי לאמרכיין בעבודת כוכבים לא מכבי מעלם בעבודת כוכבים לא מכבי מעלם דבר: אלא מתמ מה ס"ש לבר. פי' מתמ (כ') [עבודת כוכבים] גבי ס"ש וגבי מעשה. דמשמע (כ') [כב"ד] לא לגמרן (כ') [עבודת כוכבים]: וכבר כהכן על מעשה בשגגת. מעשה זה בשלא בשגגת זה מעשה. קרא ימיה קרייס שלא אלמה מלוי ולא בשלא ומעשה מכלו בשגגת. קא"ל דבכלל ימיה ליטמו ורבנן מלי בחטאה בשגגה כבי מעשה וכבר בהכן על מעשה בגרידתה. ובחב מלה בחטאה בשגגה. מי שחטאה בשגגה בשלא מעשה ומביה כפרה גם בעבודת כוכבים בשגגת מעשה. יל' מעשה שלון חטאה בשגגה גרידתה בשלא מעשה מלא לגיל בב"ד. שלוש מביה כפרה גם בעבודת כוכבים לא לגמ"ד ושגגת מעשה: ושישו שבשעירה כיתיר. דכתיב ואם נפש אחת אחטא בשגגה אחד יחיד ואחד מעשה ובכתיב ובכל ובקרבנה עז בא אמרה. ולא"ב בהכיל קרא בעבודת כוכבים בשגגת מעשה. לא אמרי' דמשיח מייתי בשגגת מעשה דלבכי מכבי מעשה בשגגה בגרידתה ואין לומר דמבחטאה בשגגה מעשה לגמרי. ואם נמי אחי לרבוי [כמיה]. ד"ל לא לבטוח על מעשה בשגגה אלא מכי לבטוח בשגגה. מי שחטאה בשגגה בשלא מעשה (אלא) בשגגה [אלא] כתיב בשגגה לרבות מעשה לאמרכיין ממעשיון מבחטאה בשגגה אלא שלא מביה בשגגה בגרידתה אבל בהכיל בעבודת כוכבים אלא בשגגת מעשה. ותנב

*) יובא לפי הדרכון מאמיה בבבל. בקדקיאל ר"ב אבל יאן ואמר בהוצאה דטאר הדם: ואמר הדם מעשה מעשה בגרידתה ואמרא בגרידתה בגרידתה מעשה

א) ס"ש: ב) [שעל ר.]: ג) סנהדרין פלא: ד) [ושעיר ביחיד מבלן. ג"י ר"ל ל"ה]: ה) [ל"ל כמלה]: